'N VYFJARIGE DOGTER SE GEBRUIK VAN KUNSMEDIA IN TERAPIE: 'N REFLEKSIE

MARINIQUE MALAN

Tesis ingelewer ter gedeeltelike voldoening aan die vereistes van die graad van

MAGISTER EDUCATIONIS in
OPVOEDKUNDIGE SIELKUNDE
(MEd Psig)

Aan

UNIVERSITEIT STELLENBOSCH

STUDIELEIER: Professor Rona Newmark

Desember 2008

Daarna het sy die blou en rooi verwe gemeng. Sy het haar naam in geel geskryf en toe groen verf daaroor gespat. Sy het ook haar vingers gebruik om die verf af te skud. Sy het nog verwe met mekaar gemeng en toe 'n raam rondom haar naam geverf. Sy het gesê die kleur *"lyk soos pers*", en na 'n rukkie "*soos bruin, bruin soos chocolate."* Sy het groen by haar mengsel gemeng, oor die raam geverf, dit oor haar naam gespat en gesê: *"Dit lyk soos swart."* Die prent se verf was nat en dik.

Daar was nog vyf minute van die sessie oor. Heidi het na die speelgoed en kryte gekyk en gesê: *"Ek gaan daai ander dag doen."* Sy het met 'n derde prent begin. Sy het twee bakkies verf bymekaar gegooi. Dit het 'n donker kleur geraak wat sy *"'n ander kleur blou"* genoem het. Dit het gelyk asof Heidi se aandag gefokus was en sy het versigtig en deugsaam gewerk. Sy het 'n skoenlapper met die gemengde groen kleur geteken. Sy het weer die verf gemeng sodat dit donkerder geraak het en die skoenlapper se vlerke ingekleur. Sy het toe die bakkie donker verf oor die prent uitgeskud. Sy het haar vinger en later haar hand gebruik om die verf uit die bakkie te krap en op die prent te gooi. Sy het dit met al die bakkies verf gedoen. Op die terapeut se vraag of dit lekker was om so met haar hande in die verf te werk, het sy *"nee"* geantwoord. Sy het die kleur *"amper soos chocolate, dit is bruin"* genoem. Al die bakkies verf was toe leeg en die prent toe onder dik, nat verf.

Heidi het haar hande met handdoekpapier skoongemaak, die seil afgevee en die verfbakkies teruggepak.

4.3.3.8 Die agste sessie

Heidi het na die viltpenne en kryte gekyk en gesê dat sy *"die colours gaan meng."* Sy het al die viltpenne saam in haar hand geneem en spirale daarmee op die bladsy gemaak. Toe het sy 'n kleiner weergawe daarvan langsaan gemaak. Sy het die bladsy aan die terapeut gegee.

Sy het na die verf en klei gewys en gesê sy *"wil nou dit doen",* maar dat sy *"nie weet watter een nie."* Sy het stukkies klei begin afbreek en rol, maar na 'n rukkie het sy gaan verf. Sy het die kwas in rooi gedruk, toe in die geel verf en dit gemeng. Sy het 'n skoenlapper daarmee gemaak en gesê: *"Dis orange."* Toe het sy blou verf ook bygemeng en 'n raam rondom die skoenlapper gemaak. Sy het toe groen verf in die bakkie bygemeng en gesê: *"Dis nie meer geel nie."* Heidi het 'n proses begin waarin sy verskillende kleure verf bymekaar gegooi en gemeng het. Sy het sorgvuldig gewerk en dit het gelyk of haar aandag gefokus was by wat sy doen. Sy het toe haar vinger in die verf gedruk, 'n kruis geteken en dit toe doodgekrap en toegeverf. Sy het haar vingers skoongemaak en weer die verwe begin meng. Sy het die kleur *"bruin"* genoem, maar al die bakkies verf met mekaar gemeng sodat dit 'n donkerder kleur geraak het. Sy het toe die kwas gebruik om van hierdie kleur oor die skoenlapper te spat en toe van die verf direk uit die verfbakkie op die prent gegooi. Die skoenlapper was toe bedek onder al die verf en kon nie meer gesien word nie. Heidi het gesê: *"Die butterfly is nou weg"* en die donker kleur oor die bladsy geverf. Toe het sy gesê: *"Dis 'n drom, ek gaan dit nou weggooi."* Sy het die prent gevou en opgerol. Sy het haar hande skoongemaak en gesê dat sy klaar was. Sy het skoon velle papier geneem, op die prent gedruk en gesê: *"Yuk"* en haar gesig getrek. Toe het sy die verfbakkies en water weggehaal en die prent in die koerantpapier, waarop sy gewerk het, toegerol. Sy het haar hande en die seil skoongemaak, opgestaan en gesê dat sy klaar was.

het. Toe het sy 'n boom, 'n kleiner skoenlapper en klein boompie geteken. Sy het ook 'n hartjie vir die klein skoenlapper ingeteken. Die terapeut het gevra of die skoenlapper goed voel en Heidi het haar kop instemmend geknik. Sy het haar naam geskryf en 'n raam rondom dit gemaak. Heidi se tekeninge met die viltpenne was netjieser en duidelik. Sy het niks toegekrap of bo-oor mekaar geteken nie.

In die laaste rukkie van die sessie het Heidi 'n skoon vel papier geneem en iets oor die hele bladsy geteken. Sy het gesê: *"Ek teken 'n butterfly só."* Dit het anders gelyk as die ander skoenlappers wat sy tot dusver gemaak het. Toe het sy ook haar naam in 'n ander skrif as gewoonlik geskryf en gesê: *"Ek teken my naam só."*

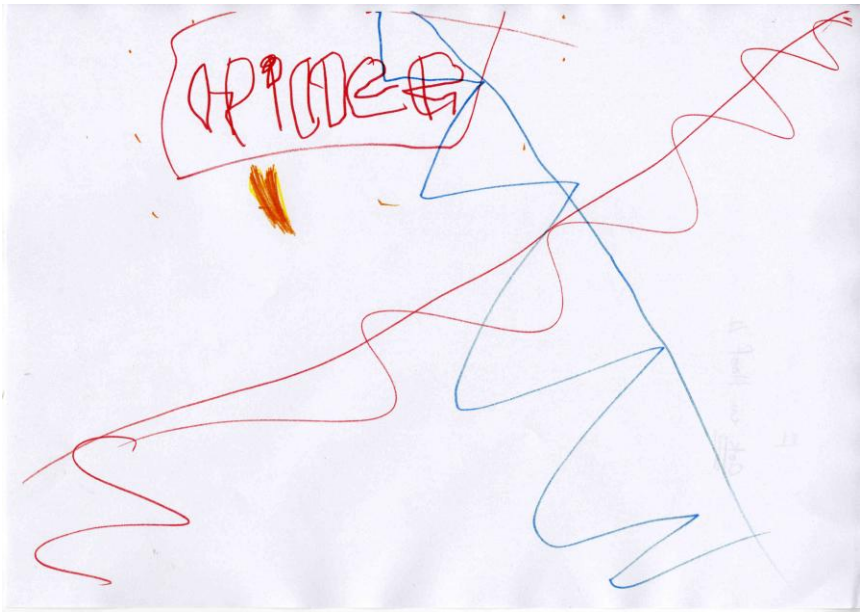

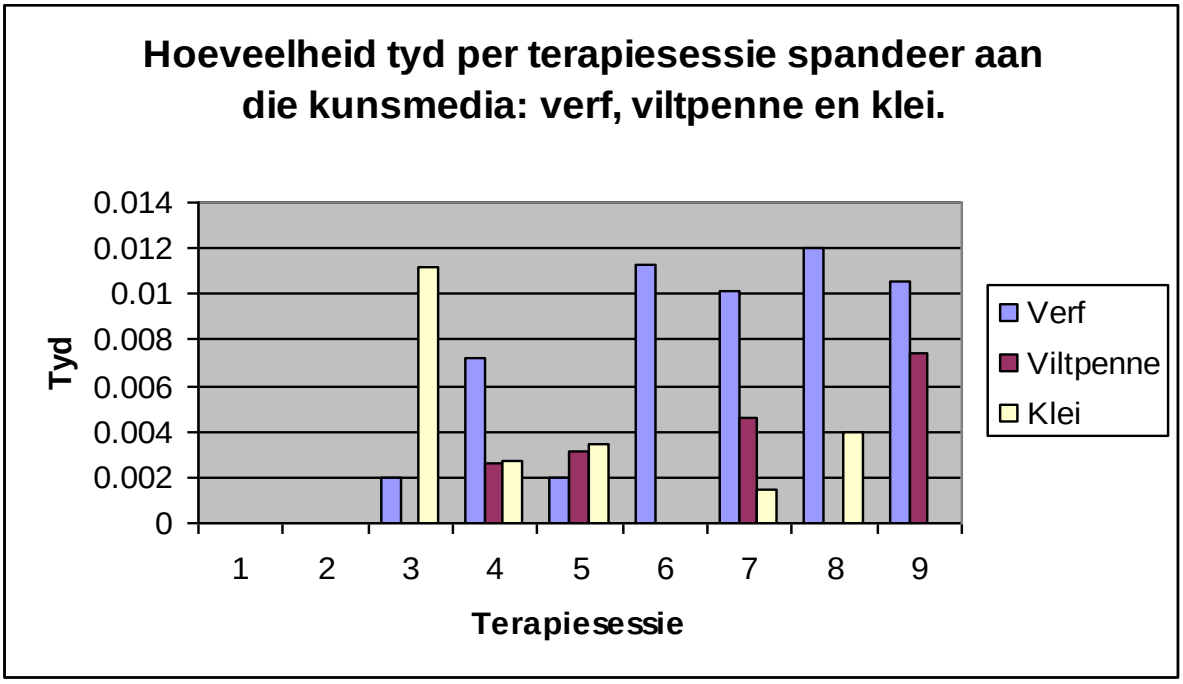

GRAFIEK 4.1: Hoeveelheid tyd per terapiesessies spandeer aan die kunsmedia: verf, klei en viltpenne

Grafiek 4.1 toon dat Heidi aanvanklik glad nie van verf, viltpenne en klei as kreatiewe media gebruik gemaak het nie en eers in die derde sessie begin het om daarmee te werk. Uit die grafiek kan afgelei word dat sy met die verloop van sessies toenemend met verf en viltpenne gewerk het. Heidi het in die laaste vier sessies meestal met verf as kunsmedium gewerk. Die skielike oorgang na die gebruik van klei in die derde sessie is opvallend, asook die skielike toename in die gebruik van verf in die sesde sessie en die gebruik van viltpenne in die negende sessie.

Nie-verbale gedrag: Heidi se nie-verbale gedrag terwyl sy met die kunsmedia gewerk het, het verskil van haar gedrag terwyl sy met iets anders, soos die speelgoed, besig was. In haar interaksie met die speelgoed het Heidi onseker en angstig gelyk. Sy het in die eerste twee sessies baiekeer gesê dat sy "*nie weet wat om te doen nie*" of *"nie weet hoe die goed (speelgoed) werk nie.*" Sy het ongemaklik op haar knieë gesit en na die terapeut gekyk. Sy sou voor die terapeut kom sit en dan die speelgoed vir haar wys, maar dit dan weer moedeloos neersit. Haar gesigsuitdrukking was neutraal en sy het min emosie getoon. In die eerste twee sessies het Heidi onseker, angstig en moedeloos voorgekom. Sy het in hierdie

Genogram:
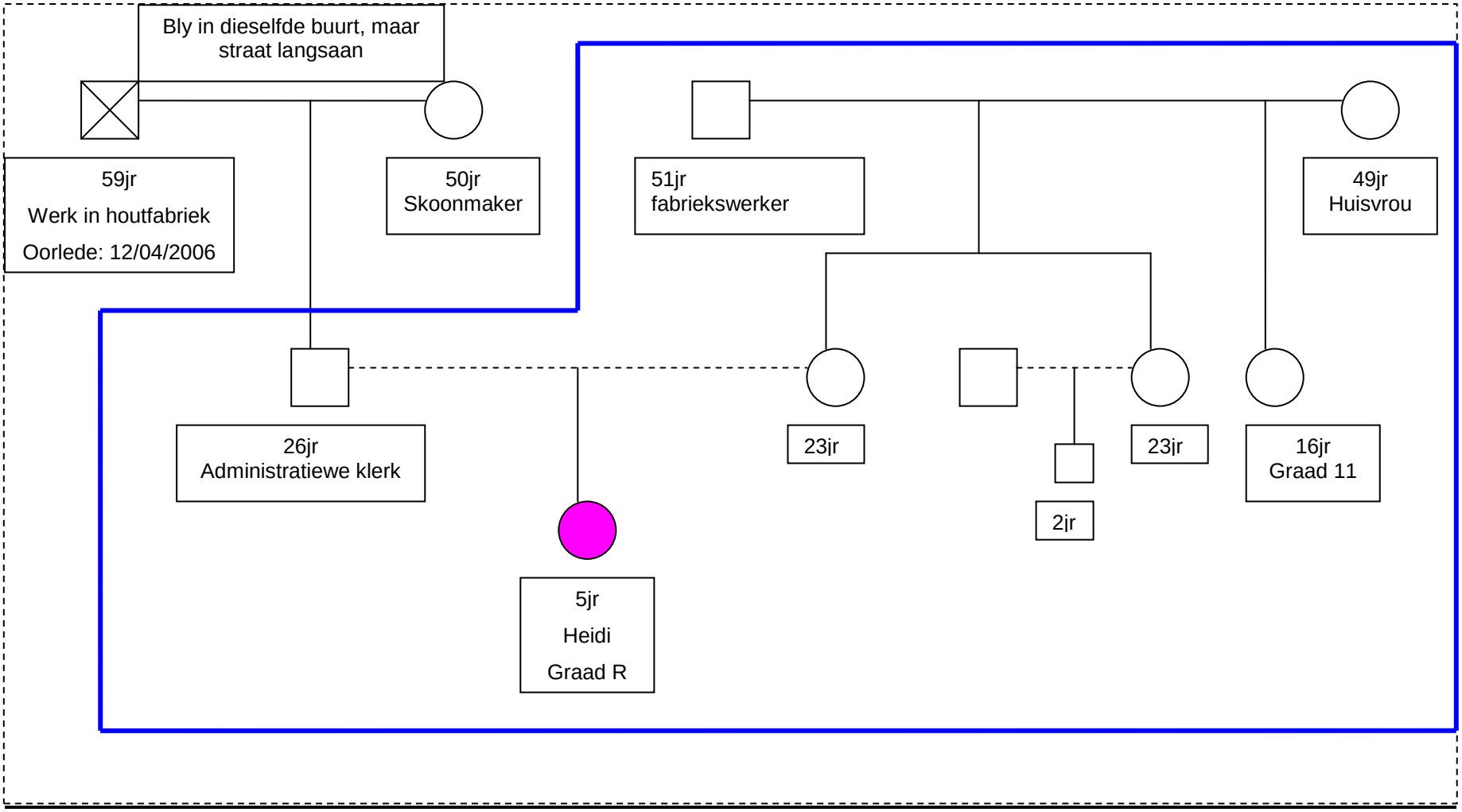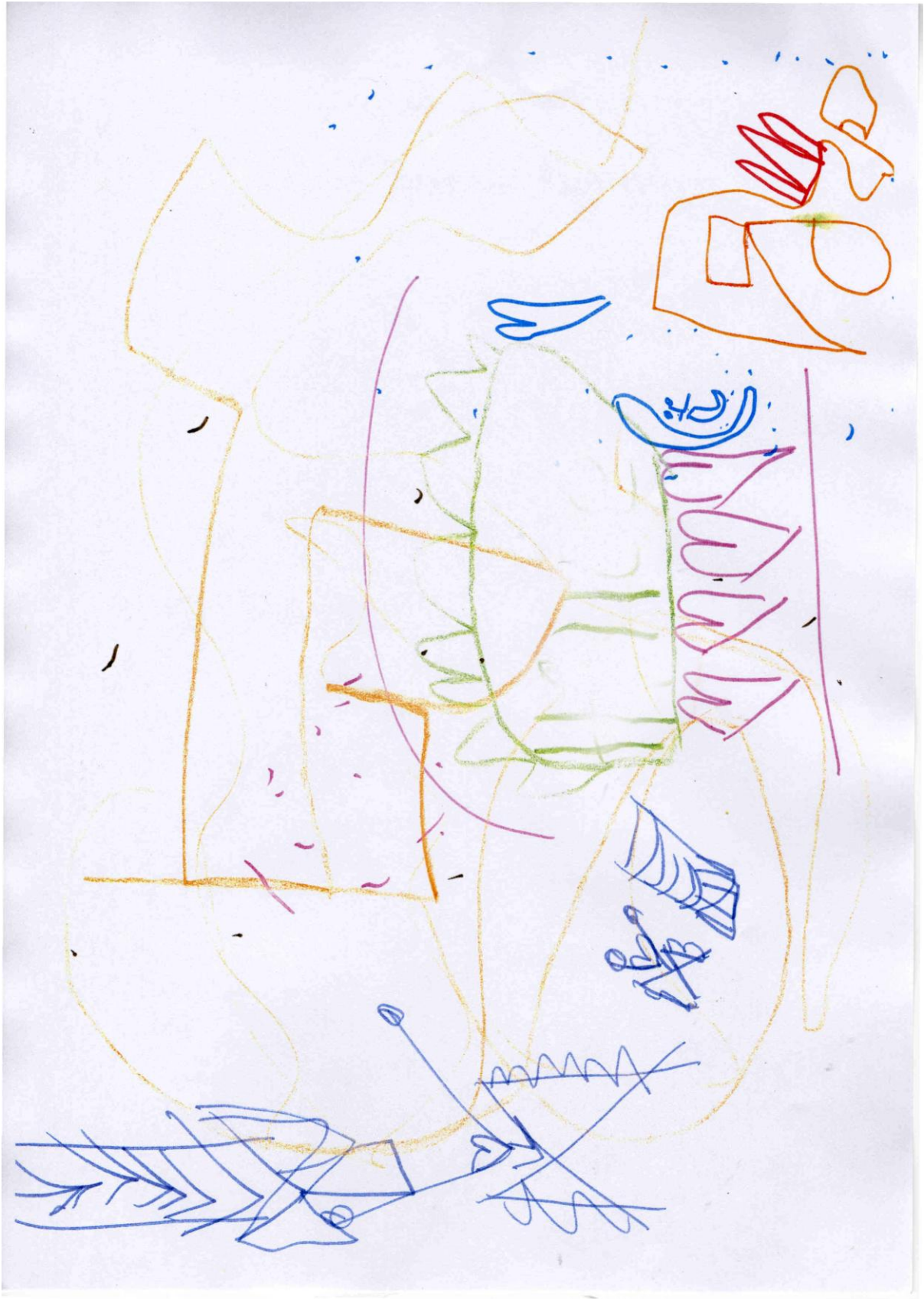
(Inligting soos ontvang van Heidi en haar moeder op 23/05/2006) [Die blou lyn omring almal wat in dieselfde huis bly.]